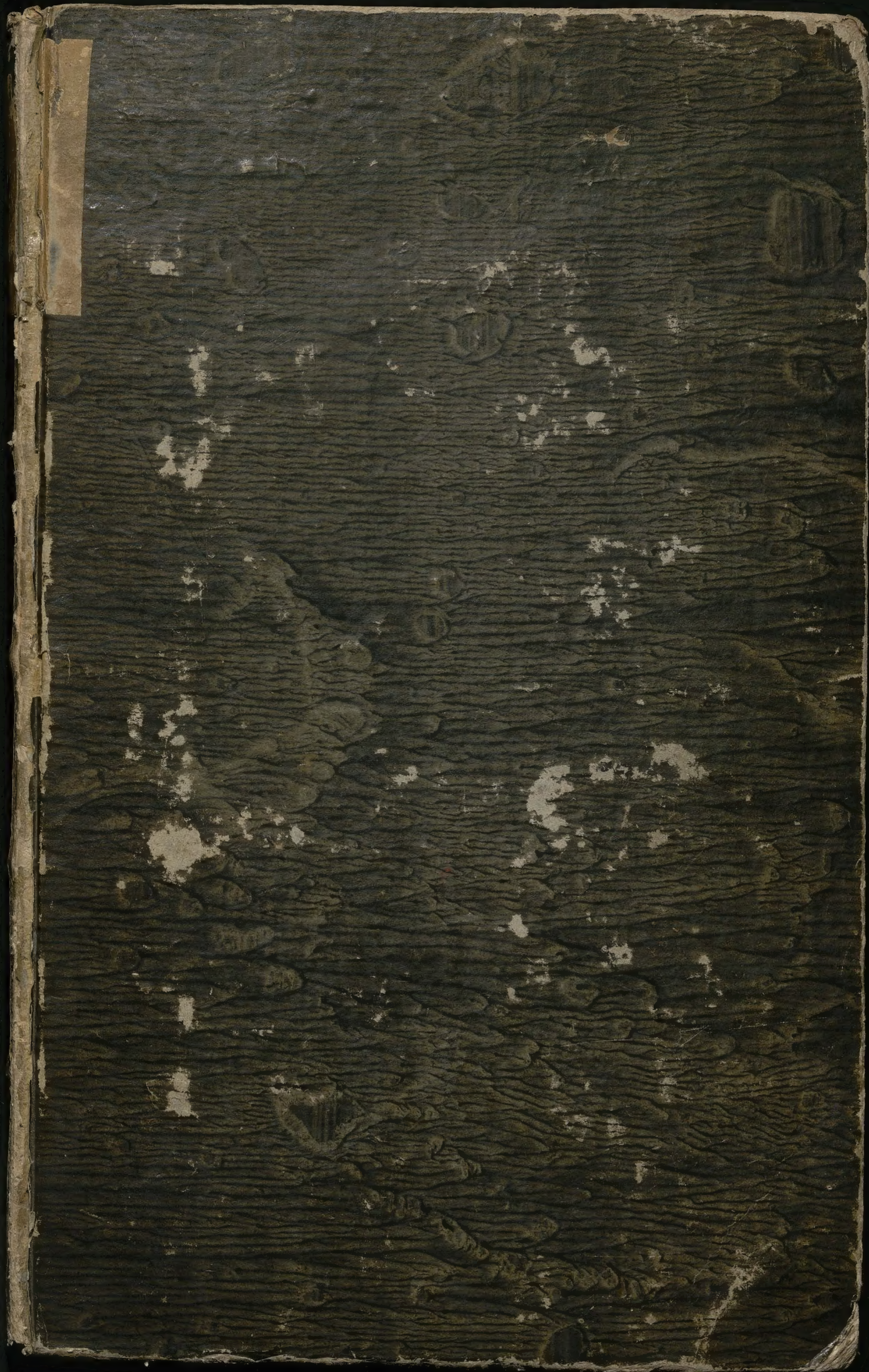

V
B J
C
8957

G Ł O S

JASNIE WIELMOZNEGO JEGOMOSCI PANA

J A N A
Z Y B E R K A

WOIEWODY BRZESKIEGO LITT:

W Materyi Fori Ubiquinarii, *przed zaczęciem* Turni *w Senacie.*
M I A N Y.

NAYIASNIEYSZY KROLU PANIE MOY MIŁOSCIWY!

Y PRZESWIETNY SENACIE.

WIelkie Xięſtwo Litewſkie używało we wſzyſtkich Subſeliach *Forum ubiquinarium* dla tych którzy dobrowolnie ſię na nie opiſywali z Prawa Statutowego tak Nas uczy. = Artykuł 3ci z Rozdziału 3. słowa = *Ktokolwiek komu o pewny ſię dług zapiſał, i do Urzędu mocnym Zapiſem odpowiadać ſię podał dobrowolnie? takowy każdy według Zapiſu ſwego niechay zwykły poſtępek Prawa cierpi.* 2do. z Rozdziału tegoż Artykułu 35go. słowa = *Wſzakże ktoby komu co Zapiſem ſwym dobrowolnym odſtąpiwſzy Prawa ſwego wypełnić opiſał ſię, to tym Statutem ſądzono, i wſkazano, bydź ma wedle obowiązkow każdego.* 3tio. z Rozdziału 4. Artykułu 44. słowa = *Oprócz tego ktoby Zapiſem ſwym Liſtem własnym odſtępuiąc Powiatu, albo ktòrego Sądu ſwego należnego w iaki inny ſię Sąd dobrowolnie podał, i oprócz tey przyczyny, ktòra w inſzych Artykułach dopuſzcza z Powiatu wyzywać.* Wſzedł z czaſem *abuſus*, że wſzelkie ogulnie Sprawy tym ſię ſpoſobem pociągały, które, i Statutem *a Foro ubiquinario* excypowane były? bo co Prawem uſtanowiono było, niemoże bydź brane za *abuſum*: Zapobiegaiąc temu Seymuiące Stany w Konſtytucyi 1764. *Convocationis Titulo* ſprawiedliwość takowe wydały uſtanowienie słowa = *Ze zaś pomimo Prawo poſpolite we wſzelkich Sprawach Subſelia do ſądzenia naznaczuiące abuſivus Terminus Opiſow rozprawowania ſię in omni Subſelio porządek Spraw i Sądow mieſza, przeto illos abuſus tollimus, a iaka Sprawa do iakiego Forum z przepiſu Prawa należy, tam prozekwowana, i ſądzona, a nie inaczey bydź powinna, ſub rigore pænarum evocationis.* Ażeby zaś pod tym generalnym Terminem niebrano i Sprawy Obligowe maiąc wzgląd

na prędszą dla nich sprawiedliwość, taż Konst: tę excepcyą zaraz do wyższego Prawa przydała słowa = *o Obligi zaś między żyiącemi Osobami Forum w Grodzie, w Ziemstwie, ubi bona consistunt, lub w Trybunale Ziemskim, Duchownym, i Skarbowym na obudwóch repartycyach naznaczamy.* To się Prawo zachowywało aż do Roku 1766. w którym chcąc Stany prędszą ieszcze obmyślić Obligowym Sprawom satysfakcyą takowe Konst: 1766. uczynili ustanowienie. *Titulo* Dodanie Regestrow Ziemstwom, i Grodom w W. X. Litt: słowa! = *A chociaż wspomniona Konst: 1764. także, o Obligi Forum w Ziemstwie, lub Grodzie ubi bona consistunt determinowała, ułatwiaiąc iednak Creditoribus zachodzącą w odzyskaniu Summ trudność Forum za Obligami etiam w Grodzie, lub Ziemstwie pozwalamy, w którym Woiewodztwie, lub Powiecie mieysce oddania Summy Obligiem opisano będzie, które i po sprowadzonych Exekucyach służyć ma.* Konst: *tandem 1776. Titulo* ustawa Podatku Xięstwu Litewskiemu ustanawiaiąc Podatek *Forum ubiquinarium* wyraźnie dla Obligow, i wszelkich Inskrypcyi wyznaczyła, którey *sonantia* są w słowach = *Zeby zaś Kredytorowie będąc teraz od swych Summ do placenia procentu Skarbowi Publicznemu obowiązanemi z zawodu od Debitorow krzywdy niemieli, rozprawę za Obligami i wszelkiemi względem Summ pożyczanych Inskrypcyami (oprócz Praw Zastawnych, które teraźnieysze ustanowienie poprzedziły) dla przyspieszenia satysfakcyi in Foro ubiquinario w W. X. Litt: bez żadnych zgoła Dyllacyi, obmow, i excepcyi ostrzegamy.* Takowa Konst: gdy celem przyspieszenia Sprawiedliwości Kredytorom w W. X. Litt: na Obligowe Sprawy *Forum ubiquinarium* naznaczyła, wszystkie Subselia oną zachowuiąc szły porządnie za głosem tego niezaprzeczonego, i żadną Konst: niezmienionego Prawa.

W Roku 1785. podany był Memoryał do Prześwietney Rady od Urodzonego Kamińskiego Sędz: Ziem: Wileńskiego w zapytaniu, ieżeli Konstytucya 1780. *Titulo* Dochod Skarbu W. X. Litt: znoszącą Podatek Procentowy, zniosła razem rozprawę za Obligami *in Foro ubiquinario* Konst: 1776. naznaczoną, lub nie? Jeżeli według Konst: 1764. takowe Spraw wywołanie iest zabronione lub nie? Jeżeli za takiemi Dekretami Ewokacyinemi Urzędy Exekucyą czynić maią, lub nie? Z takowego zapytania uformował Departament Sprawiedliwości Zdanie swoie, że Konst: 1780. znosząc Podatek Procentowy zniosła i *Forum ubiquinarium*, a przeto tylko co *ad Forum* maią się trzymać Urzędy Konstytucyow 1764. i 1766. Te Zdanie Departamentu Sprawiedliwości było w Radzie większością głosow przyięte, a zatym i Rezolucya wydana, która teraz zakwestyonowaną została. Od tey Rezolucyi rozpisałem się, i Zdanie moie *ad Acta* Rady podałem, z iakich zaś przyczyn pozwoli mi Wasza Królewska Mość, i Prześwietny Senat krótko przełożyć: pobudki moie były te. *1mo.* Ze Konstytucya 1780. *Titulo* Dochod Skarbu W. X. Litt: w słowach = *Podatek zaś Procentowy od Summ Konst: 1776. ustanowiony iako uprzykrzony Obywatelom W. X. Litt: ninieyszym Prawem znosząc i kassuiąc wybieranie tylko w Racie następuiącey Marcowey 1781. Roku do Skarbu W. X. Litt: zostawuiemy, żeby zaś w Racie Septembrowey 1781. i nigdy na potym wybieranym iuż nie był waruiemy.* Gdy kassuiąc Podatek Procentowy nie wymieniła *Forum ubiquinarium* tym samym nieskassowała, Ani bowiem wnosić można: że Konst: 1780. Roku biorąc Podatek Procentowy, i *Forum ubiquinarium* na Obligi za rzecz iedną pod iednym Tytułem Podatku razem skas-

ſowała, kiedy Konſt: 1776. oſobnym Punktem naznaczaiąc *Forum ubiquinarium* za Obligami dla wſzyſtkich bez excepcyi Spraw Obligowych nie od wſzyſtkich Summ Podatek Procentowy uchwaliła, albowiem Summy nie na cały Rok *kredytowane*, Summy 1000. *Zlt: niedomierzaiące*, Summy *Zagraniczne*, Summy *Koronne w W. X. Litt: lokowane* od Podatku Procentowego uwolniła, a zatym gdy o wſzyſtkie Summy rozprawę *in ubiquinario foro* naznaczyła, a nie od wſzyſtkich Summ Podatku Procentowego żądała, więc kaſsata Podatku od niektórych Summ przychodzącego niepowinna bydź brana za kaſsatę *Fori ubiquinarii* dla wſzyſtkich Summ przeznaczonego. Ani też ſądzić możemy żeby Seymuiące Stany gdy dla uniknienia zawodu *Forum ubiquinarium* za potrzebne bydź uznały (iako z ſamey Konſt: 1776. *evincitur*) ſamego tylko Publicznego Skarbu beſpieczeńſtwo upatrywać miały, a nie każdego Obywatela wſzczególności dobro, i maiątek. Nadto ieſzcze przyznać to mogą znayduiący ſię dopiero Poſłowie, którzy, i na Seymie 1780. Roku, gdy Podatek był ſkaſsowany znaydowali ſię, że nie była tą myśl Seymuiących Stanow znoſząc Podatek, znoſić i *Forum ubiquinarium*. *2do.* Ze Rezolucya Rady Seymem 1784. Roku, iuż zięta *in Anno* 1781. dnia 4. Maia pod Nrem 125. na zapytanie Grodu Pińſkiego, gdy *Forum ubiquinarium* Konſt: 1776. R. uſtanowione iak ma bydź brane względem dyſtynkcyi Spraw Obligowych *inter vivos & mortuos* rezolwuie w ſłowach: *I lubo Konſt: 1776. Titulo uſtawa Podatku w W. X. Litt: rozprawę za Obligami, i wſzelkiemi Inſkrypcyami względem Summ pożyczanych dla przyſpieſzenia ſatysfakcyi in Foro ubiquinario w W. X. Litt: oſtrzega, nie znoſi iednak tey dyſtynkcyi Sprawom Obligowym pierwſzemi dwoma Konſtytucyami położoney, a przeto Sąd Grodzki Pińſki do przepiſu tychże Praw ſtoſować ſię ma.* Tym ſamym, że po Konſt: 1780. takowe wydała Zdanie, nie była w rozumieniu, aby *Forum ubiquinarium* Konſt: 1776. uſtanowione, miało bydź znieſione Konſtytucyą 1780. owſzem ie przy dyſtynkcyi tylko dla Grodu *post mortuos* według Konſtytucyow 1764. i 1766. zachowywane mieć chciała. *3tio.* Ze ieſt od wſzyſtkich Subſeliow wzięte, obſerwowane, a przeto bez zamieſzania Publicznego, w Sprawach czy to zakończonych, czy rozpoczętych bez naruſzenia Praw oſtrzegaiących, aby w tymże Sądzie Sprawy ſię kończyły, w którym zaczęte zoſtały obeyść ſię nie będzie mogło. *4to.* Ze w Rezolucyi Rady, gdy niemożna było dodać tego terminu odtąd więc, i wſzyſtkie Dekreta od Konſt: 1780. wypadłe mogłyby bydź poruſzone, iako *evocatorie* otrzymane, a tak więceyby zatrudnienia ſprawiła po wſzyſtkich Subſeliach takowa Rezolucya, i więceyby czyniła niż ſame Seymy, które nawet i w przytrafionych abuſach poprawuiąc one zawſze ten termin *ab hinc* dokładały; przeſtąpiłaby ſame Prawo Statutowe w Artykule 37. z Rozdziału 14. i owe *axioma* w tymże Statucie wyrażone, *Leges & Constitutiones futuris dant formam negotiis non vero ad praeterita revocantur.* *5to.* Ze *Forum ubiquinarium* było przyſpieſzeniem Sprawiedliwości znieſione będzie oddaleniem oney. *6to.* Ze z Statutem Litewſkim *Forum ubiquinarium* ieſt zgodne. *7mo.* Ze żadnych za ſobą nieprawnych ściągać niemoże konſekwencyi, gdyż te wſzyſtkie uſtawami tegoż Statutu oſtrzeżone ſą. *8vo.* Ze Kontradykcya w ſamey Rezolucyi Rady popełnia ſię, w Rezolucyi albowiem ſwoiey utrzymuie Prześwietna Rada, że tylko co *od Forum* ma bydź rozumiane, ſkaſsowanie Konſt: 1776. przez Konſt:

1780. znoſzącą Podatek, a nie co do wſzyſtkiego w tymże, i iednym pervodzie zaiętego, to ieſt Dyllacye, Obmowr, i Excepcye oſtrzeżone Konſt: 1776. zoſtać maią z tym Prawem ſame tylko *beneficium fori* upadać powinno, za cóż, albo wſzyſtkie *Beneficia* w iednym ſenſie w Konſt: 1776. zapiſane nie utrzymuią ſię, kiedy o Nich żadney nie ma wzmianki w Konſt: 1780. znoſzącey Podatek, albo wſzyſtkie razem za upodobaniem nie kaſsuią ſię. *9no.* że takowa Rezolucya nie może bydź wydana bez popełnienia Sądownictwa i Prawodactwa. *10mo.* Na koniec, że kiedy Konſt: 1775. *Titulo* Granice, Szala, Powaga, i okryślenie Rady Nieuſtaiącey w ſłowach = *W przypadkach w ktorych nie maſz Prawa wyraźnego Rada Nieuſtaiąca nie będzie mogła wdawać ſię, ale tylko Praw Exekucyi pilnować, i tym czaſem przygotuie Proiekta do napiſania nowych Praw w takowych okolicznościach, i one w Uniwerſałach zwołuiących na Seym wyrazi*, tę regułę Radzie Niuſtaiącey przepiſała, Rada też takową Rezolucyą wydać bez naruſzenia tey przeſtrogi nie może. Te były pobudki moie, dla ktorych rozpiſałem ſię, ta ieſt: i teraz przyczyna dla ktorey Rezolucyą Rady *de Foro ubiquinario* teraz zakweſtyonowaną potrzebną bydź uchylenia ſądziłbym.

W WARSZAWIE

w Starym Mieście pod Nrem 58.

w Drukarni Piotra DUFOUR, Konſyliarza Nadwornego J. K. Mci Dyrektora Drukarni Prześwietney Szkoły Rycerſkiey, Uprzywileiowanego na *Awiſki*, czyli *Donieſienia Tygodniowe.*

